raadsvoorstel

Agendapunt 2024, nr. IV-pm
Zaaknummer 2263255
Te behandelen door S. Metaal-ten Dolle

Onderwerp: Visiedocument Bewegen Ontmoeten Spelen Sporten en uitgangspunten uitvoerings-agenda 2025-2028

Aan de raad,

Inleiding
In 2022 is opdracht gegeven om een visie op spelen te ontwikkelen. Aanleiding hiervoor waren onder andere de uitdagingen bij speeltuinverenigingen (gebrek aan geld en vrijwilligers) en het verouderde speelruimtebeleid. Een groot deel van de speeltoestellen in Winterswijk zijn technisch afgeschreven en moeten verwijderd of vervangen worden. Omdat deze niet veel langer meer veilig gebruikt kunnen worden. Daarnaast hebben kinderen gevraagd om meer plekken om te spelen. De kinderraad heeft deze wens kracht bijgezet middels een in juni 2023 aangenomen motie.

De visie op Bewegen Ontmoeten Spelen en Sporten (BOSS) die nu voorligt is gestart bij speel- en beweegruimte voor kinderen. Van daaruit is gewerkt aan een BOSS-vriendelijke ruimte voor iedereen. Vanuit spelen vindt de verbreding plaats naar jongeren, volwassenen en senioren in de vorm van een meer integrale benadering van bewegen, ontmoeten, spelen en sporten in de openbare ruimte van de bebouwde kom van Winterswijk. Daarnaast zetten we met de visie in op thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulariteit, inclusie en een sociale, gezonde leefomgeving. Dit voor een toekomstbestendige bebouwde kom en leefbare wijken die ook aantrekkelijk zijn voor jonge gezinnen.

Voorstel
1. Het visiedocument Bewegen Ontmoeten Spelen Sporten (BOSS) vast te stellen.
2. De volgende uitgangspunten voor de uitvoeringsagenda 2025-2028 vast te stellen:
    a. Ondersteuning toekomstbestendige wijk/speeltuinorganisaties;
    b. Reserveren openbare ruimte voor realisatie Urban Zone;
    c. Realisatie voorzieningen (focus op leeftijdsgroep 12-18 jaar);
    d. Vervanging (technisch afgeschreven) speeltoestellen.

Relatie met (huidig) beleid
De visie BOSS heeft raakvlakken met het fysieke- en het sociale domein. Bij het opstellen van de visie is aansluiting gezocht bij de volgende beleidsstukken/plannen:

- Omgevingsvisie (in wording)
- Groenstructuurvisie
- Sportnota
- Inclusie-agenda 2.0
- Mobiliteitsplan
- Nota klimaatadaptatie; bv. om hittestress tegen te gaan en ter bevordering van de positieve gezondheid liggen er kansen voor vergroening van plekken.
- Wijkanalyse Winterswijk-Oost; uit de wijkanalyse is onder andere gebleken dat er behoefte is aan plekken om elkaar te ontmoeten.
- Gezond en Actief leven akkoord: hierin is ook aandacht voor een sociale, gezonde leefomgeving waar bewegen, ontmoeten, spelen en sporten onderdeel van is.

Beoogd(e) effect(en)
De visie zet in op een toekomstbestendig netwerk van aantrekkelijke en uitdagende (speel)plekken en routes voor kinderen van 0-18 jaar. Een goede en eerlijke spreiding van speel- en sportplekken over de gemeente die past bij het aantal kinderen, hun leeftijd en behoeftes. Vanuit dit aanbod voor kinderen wil de gemeente ook al haar andere inwoners (0-99 jaar) stimuleren om buiten te bewegen, ontmoeten,

spelen en sporten. Met de visie op BOSS werken we als gemeente structureel aan een toekomstbestendige bebouwde kom en leefbare wijken

Argumenten

Ad 1. Het visiedocument BOSS vast te stellen
De visie op BOSS schetst de visie en uitgangspunten voor bewegen, ontmoeten, spelen en sporten voor de bebouwde kom van Winterswijk tot 2040. Met behulp van kaart- en inspiratiemateriaal is in beeld gebracht wat dit betekent voor de verschillende buurten.

De visie zet in op een toekomstbestendig netwerk van aantrekkelijke en uitdagende (speel)plekken en routes voor kinderen van 0-18 jaar. Een goede en eerlijke spreiding van speel- en sportplekken over de gemeente die past bij het aantal kinderen, hun leeftijd en behoeftes. Vanuit dit aanbod voor kinderen wil de gemeente ook al haar andere inwoners (0-99 jaar) stimuleren om buiten te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten.

Met de visie op BOSS werken we als gemeente structureel aan een toekomstbestendige bebouwde kom en leefbare wijken. Dat is belangrijk omdat we in Winterswijk al jaren te maken hebben met vergrijzing. We zien jongeren wegtrekken, terwijl we onze jongeren juist willen behouden en aantrekkelijk willen zijn voor gezinnen. Uit de wijkanalyse in Winterswijk-Oost is gebleken dat mensen, van welke leeftijd dan ook, behoefte hebben aan plekken om elkaar te ontmoeten.

Met de visie zetten we ook in op thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulariteit, inclusie en een gezonde leefomgeving.

Ad 2. De uitgangspunten voor de uitvoeringsagenda 2025-2028 vast te stellen
Nadat de visie is vastgesteld, wordt voor de periode 2025-2028 een uitvoeringsagenda opgesteld. De uitvoeringsagenda wordt opgesteld door het college en het daarvoor benodigde budget wordt gevraagd aan de raad. Wij stellen voor om bij het opstellen van de uitvoeringsagenda de volgende uitgangspunten te hanteren:

a. Ondersteuning toekomstbestendige wijk/speeltuinorganisaties

Recente uitdagingen voor speeltuinorganisaties zijn onder andere een gebrek aan financiële middelen en vrijwilligers. Deze uitdagingen vragen om beleidskeuzes. In de visie op BOSS wordt dan ook meegenomen welke rol en functie speeltuinorganisaties in het totale aanbod hebben.

Uit de whitepaper van BMC 'De toekomst van georganiseerde speeltuinen' en het advies van OBB spelmakers en ruimtedenkers blijkt dat speeltuinorganisaties een belangrijke rol spelen in onze maatschappij. Zo leveren speeltuinen een positieve bijdrage aan de sociale cohesie en het sociale netwerk in een buurt. Doordat kinderen buitenspelen, bewegen en ontdekken dalen de zorgkosten (bijvoorbeeld voor overgewicht en mentale problematiek) en stijgen de schoolprestaties. De speeltuinen bieden waardevolle activiteiten aan de omgeving, dragen bij aan de participatie en ontwikkeling van mensen (ook met afstand tot de arbeidsmarkt) en vermindert de kans op overlast en vandalisme in de buurt. Gezien het genoemde belang van deze fysieke plekken én de cruciale sociale functie van deze georganiseerde speeltuinen, worden ze door de gemeente beschouwd als buurtplekken met een functie voor een brede doelgroep voor bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. Zij kunnen dan ook niet gemist worden in het aanbod.

Wij stellen daarom voor om als uitgangspunt te nemen dat we toekomstbestendige wijk/speeltuinorganisaties willen behouden en ondersteunen. Daarbij is de insteek om samen met de speeltuinorganisaties te kijken wat elke speeltuin nodig heeft voor een vitale toekomst. Het gaat dan om speeltuinorganisaties als De Vrees, De Hakkelerkamp, De Totempaal/kindervreugd, Rozenstraat/ Hazelder en 't Kreil. Uitgangspunt is dat de gemeente een adviserende en faciliterende rol heeft en dat de gemeentelijke financiële bijdrage ongewijzigd blijft.

b. Reserveren openbare ruimte voor realisatie urban zone

Middels het vaststellen van de visie wordt ook de ontwikkelkaart vastgesteld. Kernplekken, buurtplekken, steunplekken en straatplekken zijn hierbij concreet aangewezen. In de urban zone zijn nog geen concrete stukken grond aangewezen voor de uitvoering van de visie. Dat wordt onderdeel van de uitvoeringsagenda.

De urban-zone sluit aan op de route van jongeren naar de middelbare school en naar de sporthal. Het idee is om deze zone te ontwikkelen als uitdagende sport - en ontmoetzone voor met name jongeren. Door gebundelde investeringen te doen in deze zone, kan hij een noodzakelijke functie vervullen voor

jongeren. Dit vermindert de overlast op andere plekken. Bovendien zorgt deze multifunctionele zone voor meer verbinding en tolerantie tussen doelgroepen en zorgen ze voor meer spreiding.

Om de urban zone in de toekomst te kunnen realiseren, adviseren we tot 2040 ruimte te reserveren in de hiervoor aangewezen zone. Het gaat hier om reeds beschikbare ruimte zoals kleine percelen en overhoeken. Door deze ruimte te reserveren behouden wij in de toekomst de mogelijkheid hier voorzieningen te realiseren voor jongeren.

c. Realisatie voorzieningen (focus op leeftijdsgroep 12-18 jaar)

Ontmoeten en sporten is ook voor jongeren in de leeftijdsgroep 12-18 jaar erg belangrijk. Ook zij hebben een plek nodig. Hiervoor zijn in de visie de BOSS-zones en urban-zone opgenomen. Zie de staalkaarten voor de BOSS-zone en de urban-zone voor een verdere uitwerking van deze zones.

Uit de opgehaalde input blijkt ook dat er een gebrek is aan voorzieningen voor jongeren in de leeftijdsgroep 12-18 jaar. De urban zone maakt het aanbod voor jongeren compleet en voorziet in een aanbod waar alle doelgroepen van profiteren. Gelet hierop is ons advies om in de uitvoeringsagenda 2025-2028 vooral in te zetten op het realiseren van voorzieningen voor jongeren in de leeftijdsgroep 12-18 jaar in de betreffende zone.

Op het moment dat we aan de slag gaan met het inrichten van de zone gaan we in overleg met betrokkenen.

d. Vervanging (technisch afgeschreven) speeltoestellen

Op dit moment zijn circa 250 van de 450 speeltoestellen in Winterswijk technisch afgeschreven. De afgelopen jaren heeft de focus gelegen op levensverlengend onderhoud, maar we bereiken het punt dat dit niet meer houdbaar is. Speeltoestellen moeten dan in verband met veiligheid vervangen of verwijderd worden. De gemeente staat voor deze keuze. Wij stellen voor om in de uitvoeringsagenda 'vervanging' als uitgangspunt te nemen, tenzij het een 'straatplek' betreft. In het geval van een 'straatplek' kan de buurt zelf aangeven welke functie ze die plek willen geven.

Straatplekken zijn plekken die volgens de visie niet persé nodig zijn als basisvoorziening. Zeker niet als er goede kern- en buurtplekken zijn. Daarom kan er op het moment dat de toestellen ‘op zijn’, gekeken worden of en hoe deze plekken bij kunnen dragen aan bewegen, ontmoeten, spelen en sporten op straatniveau voor alle leeftijden. Ze vormen samen de zogenaamde nevenstructuur. Nu staat er een toestel, maar straks is wellicht een picknickbank en een appelboom meer gewenst. Zo worden de straatplekken maatwerk voor de direct omwonenden van de plek. De gemeente zal op deze straatplekken de toestellen niet meer vanzelfsprekend vervangen.

Financiële aspecten/risico’s

Vanwege de verwachte toekomstige begrotingstekorten wordt zeer terughoudend omgegaan met het aangaan van structurele verplichtingen. Voor het vaststellen van de visie is geen budget benodigd, voor de uitvoering van de visie wel. De hoogte hiervan is afhankelijk van de nog op te stellen uitvoeringsagenda. Met het voorleggen van de begroting 2025-2028 wordt hierover een integrale afweging gemaakt.

De insteek is om zoveel mogelijk vanuit subsidies gefinancierd te krijgen in combinatie met incidentele middelen. Ook kijken we naar mogelijkheden liggen binnen bestaande budgetten op gebied van bijvoorbeeld klimaatadaptatie, biodiversiteit en de inzet van IZA/Gala gelden.
Bij nieuwbouwplannen en reconstructies kan budget worden vrijgemaakt om wel te renoveren en/of aan te leggen.

Voor een indruk van mogelijke financiële scenario’s is een separate bijlage toegevoegd.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving

Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS) 2023.

Aspecten van duurzaamheid

Met de visie wordt gestreefd naar 100% circulariteit, klimaat adaptieve maatregelen, inclusie en een gezonde samenleving. Op dit moment wordt al veel ingezet op hergebruik. Zo worden bomen geplant in speeltuintjes en groene delen aangelegd in het winkelgebied.

Communicatie/betrokkenenparagraaf
Ten behoeve van het opstellen van de visie is via verschillende kanalen informatie opgehaald uit de samenleving. Zo is er informatie opgehaald via:

- een enquête over visie op spelen;
- de enquête in het kader van de omgevingsvisie (wensprikker);
- rondgangen met kinderen via scholen;
- de wijkanalyse Winterswijk-Oost;
- leerlingen van het GKC;
- interviews door buurtsportcoaches tijdens sportmiddagen
- diverse overleggen met speeltuinorganisaties;
- ambtelijke werkgroepen.

De opgehaalde input is verwerkt in de visie BOSS die nu voorligt.

Voor de volledigheid merken wij op dat er ook kritische geluiden zijn over het plaatsen van speelvoorzieningen in de openbare ruimte. Zo hebben omwonenden van de Passantenkamp zich bij de gemeente gemeld naar aanleiding van de wens van twee kinderen om speeltoestellen te plaatsen op de Passentenkamp (hiervoor hebben de kinderen ook ingesproken in de gemeenteraad van januari 2023). Een aantal direct omwonenden maken zich zorgen dat zij door het plaatsen van speelvoorzieningen meer overlast krijgen van hangjongeren. Naar aanleiding hiervan is een inloopbijeenkomst met de buurt geweest om aanwezigen te informeren en hun zorgen aan te horen. Met het vaststellen van de visie is echter nog niet bekend wanneer eventuele inrichting gaat plaatsvinden. Dat is uitvoering en maakt geen onderdeel uit van deze visie. Wanneer daadwerkelijk tot het inrichten van een speel- en ontmoetingsplek wordt overgegaan vindt participatie plaats. Dat geldt voor alle locaties, waaronder ook de Passantenkamp.

Vervolgprocedure/evaluatie
Na het vaststellen van het visiedocument BOSS wordt gestart met het opstellen van een uitvoerings- en beheerplan. Ten aanzien van het benodigde budget voor het uitvoeringsprogramma 2025-2028 wordt een integrale afweging gemaakt bij het voorleggen van de begroting 2025-2028.

Winterswijk, 26 maart 2024

Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

de loco-secretaris,	de burgemeester,
M. Keur	B.J.J. Bengevoord